



Mediji i informiranje

Sud Europske unije
PRIOPĆENJE ZA MEDIJE br. 62/21
U Luxembourgju 15. travnja 2021.

Mišljenje nezavisne odvjetnice u predmetu C-490/20
V.M.A./Stolična obština, rajon „Pančarevo”

**U pogledu priznavanja roditeljstva djeteta istospolnog bračnog para u Uniji,
nezavisna odvjetnica J. Kokott zagovara da se pronađe ravnoteža između
nacionalnog identiteta država članica i prava na slobodno kretanje djeteta i njegovih
roditelja**

Konkretno, država članica mora priznati roditeljstvo djeteta u svrhu ostvarivanja prava koja se pravom Unije dodjeljuju građanima Unije. S druge strane, ta se država može pozvati na svoj nacionalni identitet i svoj koncept tradicionalne obitelji kako bi odbila priznati tu roditeljsku vezu u svrhu izdavanja rodnog lista u skladu sa svojim nacionalnim pravom

Spor se odnosi na bračni par koji čine dvije žene, od kojih je jedna, odnosno V. M. A., bugarska državljanica, a druga je državljanica Ujedinjene Kraljevine, dok im se dijete rodilo u Španjolskoj, državi članici u kojoj borave. U rodnom listu koji su izdala španjolska tijela obje su žene upisane kao djetetove „majke”.

Stoga je V. M. A. od nadležnog bugarskog tijela tražila da joj izda rodni list za kćer, koji je potreban za izdavanje bugarske identifikacijske isprave, u kojem se navode dvije žene kao roditelji. Međutim, općina Sofija (Bugarska) naložila joj je da navede koja je od dviju supružnica biološka majka, pri čemu je navela da se u obrascu bugarskog rodnog lista predviđa samo jedna rubrika za „majku” i jedna za „oca”, a u svaku od tih rubrika može se upisati samo jedno ime. Nakon što je V. M. A. odbila pružiti zatraženu informaciju, to je tijelo odbilo njezin zahtjev.

Prema tvrdnjama općine Sofija, to se odbijanje temelji na nepostojanju informacija o biološkoj majci i činjenici da je upisivanje dvaju roditelja ženskog spola u rodni list protivno bugarskom javnom poretku, u kojem nije dopušteno sklapanje brakova između osoba istog spola. V. M. A. je podnijela tužbu protiv te odluke Administrativnom sudu Sofia-grad (Upravni sud u Sofiji, Bugarska).

Taj sud u biti pita Sud je li odbijanje nacionalnih tijela da registriraju rođenje djeteta bugarskog državljanstva u drugoj državi članici koje je potvrđeno na temelju rodnog lista u kojem ta država članica navodi dvije majke protivno pravu Unije.

Nezavisna odvjetnica J. Kokott najprije pojašnjava da se, suprotno onomu što tvrdi nacionalni sud, ne može sa sigurnošću smatrati da dijete ima bugarsko državljanstvo. Naime, bugarska vlada osporava tu tvrdnju jer bugarsko državljanstvo automatski stječe svaka osoba čiji je barem jedan roditelj bugarski državljanin, dok u ovom slučaju nije poznat identitet biološke majke.

Međutim, nezavisna odvjetnica ističe da je situacija obuhvaćena područjem primjene prava Unije čak i u slučaju da dijete nema bugarsko državljanstvo te stoga nije građanin Unije. Naime, u tom se slučaju postavlja pitanje može li građanka Unije, odnosno V. M. A., s obzirom na to da se koristila svojim pravom na slobodno kretanje i da je sa svojom suprugom postala majka djeteta na temelju prava druge države članice, tražiti od svoje države članice podrijetla priznavanje te situacije i izdavanje rodnog lista u kojem su kao djetetovi roditelji navedene obje žene.

Nezavisna odvjetnica J. Kokott zatim podsjeća na to da se pravom Unije ne uređuju pravila o utvrđivanju građanskog stanja osobe i osobito njezina roditeljstva. Ipak, države članice prilikom izvršavanja svojih ovlasti u tom području moraju poštovati pravo Unije. Pojašnjava da pravo na

slobodno kretanje u Uniji uključuje pravo na vođenje normalnog obiteljskog života u državi članici domaćinu i državi članici podrijetla građanina Unije. U ovom slučaju V. M. A. i njezina supruga valjano su stekle status djetetovih roditelja na temelju španjolskog prava i usto vode stvarni obiteljski život sa svojom kćeri u Španjolskoj. Međutim, nepriznavanje tih roditeljskih veza stvorilo bi ozbiljne prepreke obiteljskom životu u Bugarskoj, čak do te mjere da odvrati V. M. A. od toga da se vrati u svoju zemlju podrijetla.

Ista se razmatranja primjenjuju na djetetovu situaciju, pod uvjetom da ima bugarsko državljanstvo te stoga status građanina Unije. Štoviše, na temelju bugarskog prava izdavanjem rodnog lista uvjetuje se izdavanje bugarskog identifikacijskog dokumenta, a ako ga se odbije izdati, time se ugrožava stvarno ostvarivanje prava na slobodno kretanje djeteta.

Nezavisna odvjetnica stoga smatra da odbijanje bugarskih tijela da izdaju traženi rodni list čini prepreku pravima koja se pravom Unije dodjeljuju V. M. A. i njezinu djetetu ako ono ima bugarsko državljanstvo.

Zatim provjerava može li se to odbijanje opravdati nacionalnim identitetom na koji se poziva Bugarska. Prema mišljenju te države članice, povreda nacionalnog identiteta temelji se na činjenici da se predmetnim rodnim listom odstupa od koncepta „tradicionalne” obitelji, propisanog bugarskim Ustavom, koji nužno podrazumijeva da dijete može imati samo jednu majku (ili oca). Nezavisna odvjetnica smatra da je obiteljsko pravo odraz političke i društvene slike koju država ima o sebi. Definicija roditeljskih veza za potrebe nacionalnog obiteljskog prava stoga može proizlaziti iz temeljnog izraza nacionalnog identiteta države članice. To podrazumijeva da je potrebno ograničiti intenzitet nadzora koji provodi Sud kako bi se očuvalo postojanje područja materijalnih nadležnosti koja se predviđaju za države članice. Slijedom toga, budući da je riječ o toj biti nacionalnog identiteta, pozivanje na njega ne može biti predmet nadzora proporcionalnosti.

Međutim, prema mišljenju nezavisne odvjetnice, **obveza da se priznaju roditeljske veze nastale u Španjolskoj samo za potrebe primjene sekundarnog prava¹ Unije o slobodnom kretanju građana ne mijenja koncept roditeljstva ili braka u bugarskom obiteljskom pravu** niti dovodi do toga da se u njega uvedu novi koncepti. Slijedom toga, takva obveza ne ugrožava temeljni izraz nacionalnog identiteta, a otklanja velik dio prepreka slobodnom kretanju, kao što su nesigurnosti povezane s pravom na boravak djetetove majke koja ima državljanstvo Ujedinjene Kraljevine ili njezina mogućnost da se kreće s djetetom. S obzirom na ograničen utjecaj te obveze na bugarski pravni poredak, odbijanje priznavanja roditeljstva djeteta osobi V. M. A. i njezinoj supruzi u te svrhe prekoračuje ono što je nužno za očuvanje ciljeva na koje se poziva Bugarska.

Bugarska **stoga ne može odbiti priznati roditeljstvo djeteta** za potrebe primjene sekundarnog prava Unije o slobodnom kretanju građana uz obrazloženje da bugarsko pravo ne predviđa ni instituciju braka između osoba istog spola ni majčinstvo supruge djetetove biološke majke. U slučaju da dijete ima bugarsko državljanstvo, to osobito znači da mu Bugarska **mora izdati identifikacijski dokument** ili putnu ispravu **u kojoj se navode V. M. A. i njezina supruga kao roditelji** kako bi se djetetu omogućilo da putuje sa svakim roditeljem pojedinačno.

Suprotno tomu, Bugarska pozivanjem na nacionalni identitet **može opravdati odbijanje priznavanja roditeljstva djeteta** koje je upisano u španjolski rodni list kako bi izdala rodni list u kojem se roditeljstvo u pogledu tog djeteta utvrđuje **u smislu nacionalnog obiteljskog prava**.

NAPOMENA: Sud nije vezan mišljenjem nezavisnog odvjetnika. Zadaća je nezavisnih odvjetnika predložiti Sudu u punoj neovisnosti pravno rješenje u predmetu za koji su zaduženi. Suci Suda sada počinju vijećati u ovom predmetu. Presuda će se donijeti naknadno.

¹ Osobito Direktive 2004/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o pravu građana Unije i članova njihovih obitelji slobodno se kretati i boraviti na državnom području država članica, o izmjeni Uredbe (EEZ) br. 1612/68 i stavljajući izvan snage direktiva 64/221/EEZ, 68/360/EEZ, 72/194/EEZ, 73/148/EEZ, 75/34/EEZ, 75/35/EEZ, 90/364/EEZ, 90/365/EEZ i 93/96/EEZ (SL 2004., L 158, str. 77.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 2., str. 42. i ispravak SL 2016., L 87, str. 36.) i Uredbe (EU) br. 492/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. travnja 2011. o slobodi kretanja radnika u Uniji (SL 2011., L 141, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 2., str. 264.)

NAPOMENA: Prethodni postupak omogućuje sudovima država članica da u okviru postupka koji se pred njima vodi upute Sudu pitanja o tumačenju prava Unije ili o valjanosti nekog akta Unije. Sud ne rješava spor pred nacionalnim sudom. Na nacionalnom je sudu da predmet riješi u skladu s odlukom Suda. Ta odluka jednako obvezuje i druge nacionalne sudove pred kojima bi se moglo postaviti slično pitanje.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst](#) mišljenja objavljuje se na stranici CURIA na dan čitanja.

Osoba za kontakt: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 4293

Snimke s čitanja mišljenja dostupne su na „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106